

3^{ος} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ**ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ****ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****I. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ****A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

Στον Κατά Τιμάρχου λόγο του ο ρήτορας Αισχίνης (4^{ος} αι. π.Χ.), αποκρούοντας την σε βάρος του κατηγορία για προδοσία, αναδεικνύει, μεταξύ άλλων, την κομβική θέση που ο νόμος είχε στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων.

[6] Προσθήκειν δὲ ἔγωγε νομίζω, ὅταν μὲν νομοθετῶμεν, τοῦθ' ἡμᾶς σκοπεῖν, ὅπως καλῶς ἔχοντας καὶ συμφέροντας νόμους τῇ πολιτείᾳ θησόμεθα, ἐπειδὴν δὲ νομοθετήσωμεν, τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις πείθεσθαι, τοὺς δὲ μὴ πειθομένους κολάζειν, εἰ δεῖ τὰ τῆς πόλεως καλῶς ἔχειν.

Σκέψασθε γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅσῃν πρόνοιαν περὶ σωφροσύνης ἐποιήσατο ὁ Σόλων ἐκεῖνος, ὁ παλαιὸς νομοθέτης, καὶ ὁ Δράκων καὶ οἱ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους νομοθέται. [7] πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τῆς σωφροσύνης τῶν παίδων τῶν ἡμετέρων ἐνομοθέτησαν, καὶ διαρρήδην ἀπέδειξαν, ἃ χρὴ τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον ἐπιτηδεύειν, καὶ ὡς δεῖ αὐτὸν τραφῆναι, ἔπειτα δεύτερον περὶ τῶν μειρακίων, τρίτον δ' ἐφεξῆς περὶ τῶν ἄλλων ἡλικιῶν, οὐ μόνον περὶ τῶν ιδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ρητόρων. καὶ τούτους τοὺς νόμους ἀναγράψαντες ὑμῖν παρακατέθεντο, καὶ ὑμᾶς αὐτῶν ἐπέστησαν φύλακας.

Αἰσχίνης, *Κατά Τιμάρχου*, 1.6-7

C.D. Adams, εκδ. 1919. *Aeschines*. Loeb Classical Library. Cambridge, MA: Harvard

University Press· Λονδίνο: William Heinemann Ltd.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

κολάζω: τιμωρώ

διαρρήδην: ρητά, με σαφήνεια

ἐπιτηδεύω: ασχολούμαι με κάτι, ασκώ κάτι

μειράκιον: νέος

ἀναγράφω: γράφω πάνω σε πλάκες, καταχωρίζω

παρακατατίθεμαι: αφήνω κάτι ως παρακαταθήκη, εμπιστεύομαι σε κάποιον κάτι

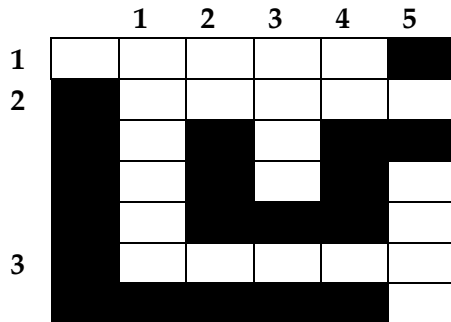
Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το παραπάνω κείμενο, αξιοποιώντας τον βοηθητικό σχολιασμό που σας δίνεται.

1. [6] Εγώ βέβαια νομίζω ότι, όταν νομοθετούμε / συντάσσουμε νόμους, πρέπει αυτό να εξετάζουμε / να έχουμε στο νου μας/ να προσέχουμε/, με ποιον τρόπο /πώς δηλαδή, εμείς θα θεσπίσουμε / συντάξουμε / δημιουργήσουμε/ φτιάξουμε νόμους οι οποίοι θα είναι καλοί και συμφέροντες για την πολιτεία/ καλοί και θα λειτουργούν προς το συμφέρον της πολιτείας, και όταν θεσπίσουμε τους νόμους / δημιουργήσουμε τους νόμους/ νομοθετήσουμε, να υπακούμε / πειθαρχούμε τους θεσπισμένους/ υπάρχοντες νόμους, ενώ να τιμωρούμε όσους δεν υπακούουν / δεν πειθαρχούν, εάν πρέπει να ευτυχεί / να ευημερεί / να προοδεύει η πόλη. Σκεφτείτε / Αναλογιστείτε, λοιπόν, άνδρες Αθηναίοι, πόσο προνόησε/ πόση φροντίδα επέδειξε ο Σόλων εκείνος, ο παλαιός νομοθέτης, και ο Δράκων και οι νομοθέτες εκείνης της εποχής για τη σύνεση. [7] Γιατί πρώτα θέσπισαν / διατύπωσαν/ δημιούργησαν/ συνέταξαν νόμους που αφορούσαν στη σωστή συμπεριφορά / διαγωγή των παιδιών μας και ρητά/με σαφήνεια/σαφώς υπέδειξαν αυτά με τα οποία πρέπει να ασχολείται το ελεύθερο παιδί και πώς πρέπει αυτό να ανατραφεί/μεγαλώσει. Έπειτα κατά δεύτερο λόγο (νομοθέτησαν) για τους νέους / κατόπιν (θέσπισαν νόμους) για τους νέους, τρίτο στη σειρά για τις άλλες ηλικίες, όχι μόνο για τους ιδιώτες / απλούς πολίτες αλλά και για τους δημόσιους άντρες / ρήτορες. Και αφού κατέγραψαν αυτούς τους νόμους (πάνω σε πλάκες)/ αφού χάραξαν πάνω σε πλάκες αυτούς τους νόμους, τους άφησαν ως παρακαταθήκη/ κληρονομιά σε εσάς και σας όρισαν (ως) φύλακές τους.

MON. 20

2. α) Να συμπληρώσετε το σταυρόλεξο.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. Έτσι προσφωνείς το ρήτορα στην Αρχαία Ελλάδα.
2. Κανόνες που ρυθμίζουν τη ζωή της πολιτείας.
3. Προσωπική αντωνυμία (ονομαστική) με το μόριο γέ.

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Συμφέρει... στον Αόριστο β' χωρίς την πρόθεση.
2. Άρθρο ουδετέρου γένους.
3. Μαζί με το *ἀλλά* αντιθέτει ισχυρά.
4. Ακολουθεί το Πι.
5. Καλῶς ... : απρόσωπη έκφραση

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΕ ΠΙΕΖΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΟΝΙΚΑ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ	ΚΑΘΕΤΩΣ
1.	1.
2.	2.
3.	3.
	4.
	5.

		1	2	3	4	5
1	P	H	T	O	P	
2		N	O	M	O	I
		E		Ω		
		Γ		Σ		E
		K				X
3		E	Γ	Ω	Γ	E
						I

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ	ΚΑΘΕΤΩΣ
1. ρήτορ	1. ἤνεγκε
2. νόμοι	2. τό
3. ἔγωγε	3. ὄμως
	4. ῥό
	5. ἔχει

MON. 8

β) Να εντοπίσετε στο κείμενο και να μεταφέρετε στο τετράδιό σας δύο ρήματα και δύο ουσιαστικά που διατηρούν αυτούσια και αμετάβλητη τη μορφή τους στα Νέα Ελληνικά.

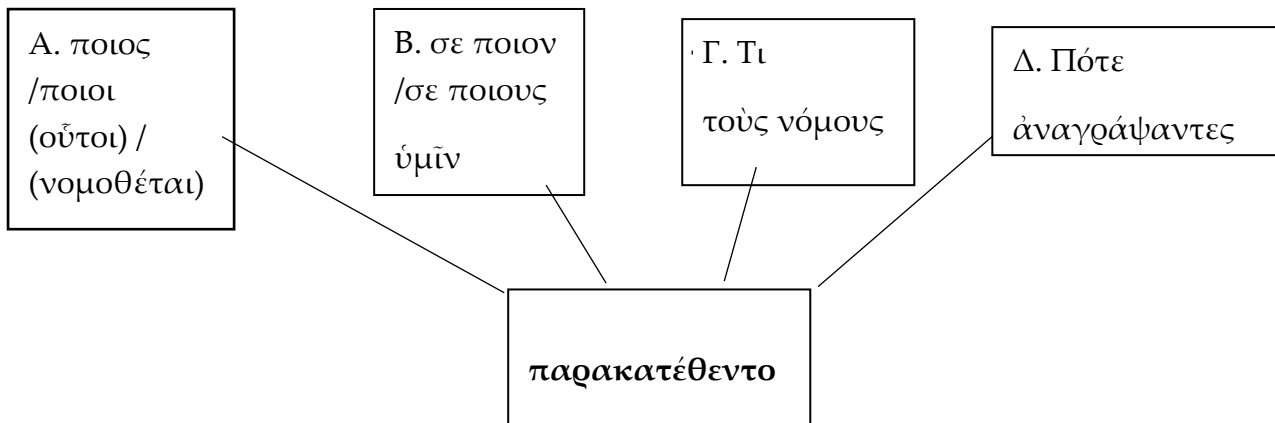
Ρήματα: νομίζω, απέδειξαν

Ουσιαστικά: νόμους, πόλεως, Αθηναίοι (ουσιαστικοποιημένο επίθετο), σωφροσύνης, νομοθέτης, χρόνους, παιδων, ηλικιών, ιδιωτών, ρητόρων

MON. 2

3. Στην περίοδο: «...καὶ τούτους τοὺς νόμους ἀναγράψαντες ὑμῖν παρακατέθεντο, καὶ ὑμᾶς αὐτῶν ἐπέστησαν φύλακας»:

- α) Να εντοπίσετε τους όρους που ζητούνται στο σχεδιάγραμμα,
β) να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά,

β) (οὗτοι) / (νομοθέται): Υποκείμενο του ρήματος παρακατέθετο
ὑμῖν: Ἐμμεσο αντικείμενο του ρήματος παρακατέθετο
τοὺς νόμους: Ἄμεσο αντικείμενο του ρήματος παρακατέθετο
ἀναγράψαντες: Χρονική μετοχή, επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα παρακατέθετο.

MON. 8

γ) να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της στήλης Α, επιλέγοντας το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση και αντιγράφοντάς το στο τετράδιό σας.

	Α	Β	Γ
1	τούτους	ονοματικός προσδιορισμός στο νόμους	επιρρηματικός προσδιορισμός στο νόμους
2	φύλακας	αντικείμενο ρήματος	κατηγορούμενο αντικειμένου

1 Β

2 Γ

MON. 2

4.α) Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις της Νέας Ελληνικής (απλές ή σύνθετες), οι οποίες παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με τους αρχαιοελληνικούς τύπους που σας δίνονται:

χρή, διαρρήδην, συμφέροντας, τραφήναι, ἀναγράψαντες

- 1) Το εμπορικό κέντρο της περιοχής μας είναι πολύ εντυπωσιακό, γιατί έχει φωτεινές
- 2) Μέλημα των γονέων είναι πρωτίστως ητων παιδιών τους.
- 3) Οιμεταξύ των κρατών πρέπει να λύνονται με τον διάλογο.
- 4) Διέθεσε μεγάλο ποσό, για να αποκτήσει όσα επιθυμούσε.
- 5) Μέσα από τα, έγινε κατανοητό ότι είχε απόλυτο δίκιο.

- 1) επιγραφές
- 2) ανατροφή
- 3) διαφορές
- 4) χρηματικό
- 5) λεγόμενα / λόγια

MON. 10

β) Με ποια λέξη του αρχαιοελληνικού κειμένου παρουσιάζει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις:

σχεδόν, διαθήκη, επανάσταση, νόμισμα, πειστικός

σχεδόν:	ἔχοντας, ἔχειν, ἐφεξῆς
διαθήκη:	θησόμεθα, παρακατέθεντο, νομοθετῶμεν, νομοθετήσωμεν, νομοθέτης, ἐνομοθέτησαν, νομοθέται
επανάσταση:	ἐπέστησαν
νόμισμα:	νομίζω, νόμους, νόμοις, νομοθετῶμεν, νομοθετήσωμεν, νομοθέτης, ἐνομοθέτησαν, νομοθέται
πειστικός:	πείθεσθαι, πειθομένους

MON. 10

5. Ποιος είναι ο σκοπός στη θέσπιση των νόμων, σύμφωνα με τον Αισχίνη; Θεωρείτε ότι αυτός παραμένει αναλλοίωτος στη σύγχρονη εποχή; Διατυπώστε την άποψή σας σε μια παράγραφο 150-200 λέξεων.

Σύμφωνα με τον Αισχίνη, σκοπός του νομοθέτη είναι να θεσπίσει νόμους για την ευημερία της πόλης και την εύρυθμη λειτουργία της. Στο πλαίσιο αυτό, οι πολίτες έπρεπε να σέβονται τους νόμους και να τους τηρούν, ενώ οι παραβάτες να τιμωρούνται. Στη σύγχρονη εποχή, ο σκοπός της θέσπισής τους παραμένει ίδιος. Οι νόμοι ορίζουν τον τρόπο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος, τις υποχρεώσεις αλλά και τα δικαιώματα των πολιτών. Έτσι, διευκολύνεται η καθημερινότητά τους και εξασφαλίζεται η ευημερία του συνόλου. Βέβαια, και σήμερα απαραίτητη προϋπόθεση είναι η τήρηση και η υπακοή των νόμων από όλους μας.

MON. 20

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

1. Να χαρακτηρίσετε σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις, αντιστοιχίζοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό κάθε πρότασης με Σ (σωστή) ή Λ (λανθασμένη) ανάλογα με το περιεχόμενό της.

1.	Ο Σοφοκλής επινόησε τον <i>ἀπό μηχανῆς θεό</i> .
2.	Τα είδη του αρχαίου ποιητικού λόγου είναι το έπος, η ρητορική και το δράμα.
3.	Τα στάσιμα ανήκουν στα επικά μέρη της τραγωδίας.
4.	Το έργο <i>Κύρου Ανάβασις</i> ανήκει στα ιστορικά έργα του Ξενοφώντα.
5.	Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, η ιστορία δεν είναι τίποτα άλλο από απλή διαδοχή των γεγονότων.
6.	Ο Ηράκλειτος ανήκει στους Ίωνες φιλοσόφους.

1. **Λάθος** (σελ. 98)

2. Λάθος (σελ.9)
3. Λάθος (σελ. 75)
4. Σωστό (σελ. 126)
5. Λάθος (σελ. 122)
6. Σωστό (σελ 59)

Οι σελίδες αντιστοιχούν στο βιβλίο: Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, Α', Β', Γ' Γυμνασίου, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», Έκδοση 2017

MON. 12

2. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β.

	A		B
1	Ευριπίδης	α	Φιλοκτήτης
2	Αισχύλος	β	Νεφέλαι
3	Σοφοκλής	γ	Τρωάδες
4	Αριστοφάνης	δ	Ορέστεια

- 1 γ
- 2 δ
- 3 α
- 4 β

MON. 8